

ENTEGRASYON SÜRECİNDE DİLİN ÖNEMİ: TÜRKİYE'DEKİ ENTEGRASYON KURLARINI*

Sueda Özbent**

Özet:

Entegrasyon süreci oldukça karmaşık toplumsal bir olaydır. Bu süreçte dilin ve dil ediniminin rolü büyüktür. Bir yere uyum sağlayabilmenin ön koşulu orada yaşayan insanlarla iletişim kurabilmektir. 2001 yılında "Bağımsız Göç Komisyonu" Almanya'ya gelecek olan yabancıların Hollanda ve İsveç'te olduğu gibi dil ve entegrasyon kurslarını başarıyla tamamlaması şartını getirmiştir. 2004 ve 2005 yılında toplanan komisyon bu talebi yinelemiştir. Bu göç yasasına göre dil kurslarını (A1 seviyesinde) başarıyla tamamlamayan kişilere vize verilmemektedir. Bu durum evli çiftler için de geçerlidir ve istenmeyen bir dizi sorunlara yol açmaktadır. İnsanların evlenebilmeleri bir yerde almanca edinebilme yeteneğine endekslenmektedir.

Bu çalışmada dil edinimi teorileri ve süreci çalışmanın kapsamı el verdiği ölçüde işlenmiş, irdelenmiş ve 2,5 ay gibi kısa bir sürede almanca gibi zor bir dilin öğrenilmesinin imkansız olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca yasanın uygulamasına yönelik sıkıntılar dile getirilmiştir. Örneğin kurslar ücretli olup "Goethe Enstitüleri" tarafından sadece İstanbul, Ankara ve İzmir'de verilmekte ve şimdiye kadar Konsolosluk tarafından sadece "Goethe Enstitüsü" nün verdiği sertifikalar kabul edilmektedir. Her insanın eşini serbestçe seçmeye ve aile olarak yaşamaya hakkı vardır.

Anahtar kelimeler: Entegrasyon, yabancı dil edinimi, dil edinim teorileri, göç yasası

Abstract:

Integration process is a quite complicated social issue. The language and the language acquisition have great role in this process. A basic precondition of an adaptation to a place is to be able to communicate with the

* Makalenin Almanca'sı "Die Rolle der Sprache bei der Integration" adı altında 17 Ocak 2008'de M. Ü. "Avrupalı Türk Göçmenler" adlı konferansta sunulmuştur.

** Yrd.Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi

people in that place. In 2001, "Independence Emigration Committe" put some requierments, as it existed in Holland and Sweden for the newcomer foreigners to Germany like achieving language and integration courses successfuly. The reassembled comission in 2004 and 2005 repeated this request again. According to this emigration law, the people who failed in this language courses (A1 level) are not able to get a visa. This is also valid for married couples and cause some series of problems. In a way, marriage is being indexed to one's ability of acquiring a language.

In this study, the language acquisition theories and process are scrutinized as far as within the scope of this study and it is emphasized that it is imposible to learn a difficult language like German in 2,5 months. In addition to this, difficulties in practise lead by this law are expressed . For example, courses cost money and are given by Goethe Institutes only in İstanbul, Ankara and Izmir. Consulate accept the certificates only given by "Goethe Institute". Each person has right to choose his or her spouse and bring up a family

Key words: Integration, language acquisition, language acquisition theories, emigration law

Entegrasyon oldukça karmaşık toplumsal bir süreçtir. "Sosyolojik bir terim olan 'entegrasyon' davranışsal ve şuursal olarak değerler sistemine ve davranış örneklerine entegre etme veya benzetmedir; bu (a) şahıslar vasıtasıyla belli gruplara, organizasyonlara veya toplumun kendileri için önemli alanlarına (özümseme, sosyalizasyon), (b) toplumun çeşitli grupları, tabakaları, sınıfları arasında; (c) farklı toplumlar arasında yeni 'daha yüksek' ortak kültürel yapıların oluşumu ve sosyal düzen adına (kültürleşme ve asimilasyon)" gerçekleşir (Hartfiel / Hillman, 1972: 344). Almanya gibi çok kültürlü bir toplumda entegrasyon süreçlerinde toplum için bir zorlama ve her zaman aktüel olan oldukça yüksek bir dinamik söz konusudur. Kültürler arası eğitim hem kendi kültürüne hem de başka kültürlerle başka bir açıdan bakmayı öğretir. Tecrübeler ihtilaflarla ve ihtilaflardan edinilir. Globalleşme devrinde dünyada var olan ekonomik, iç içe bağlantılar nedeniyle göç alan ülkelerin nüfusları çok çeşitlilik göstermektedir. Çeşitli ülkelerden insanlar bir araya gelerek birlikte yaşamak zorundadırlar. Paralel toplumlardan bahsedilmektedir. "Türkiye Araştırmalar Merkezi Vakfı'nın verilerine göre Almanya'da 2,75 milyon Türk yaşamakta olup bunların %42'si Alman vatandaşıdır (zft, 2007). Berlin Türk Büyükelçiliği'nin verilerine göre 2000 yılının sonunda 746.651 Türk Almanya doğumludur. Bu arada bu rakam muhtemelen bir milyona ulaşmıştır. Hailbronner 2005

yılı itibariyle “her beş yabancından birisinin (tam olarak 1,499 milyon) Almanya’da doğduğunu” söylemektedir. “Türk vatandaşları oldukça büyük bir oranda (%34,9) pay almaktadırlar. Her üçte bir kişiden fazlası Almanya’ya Türk pasaportu ile gelmemiş, Almanya’da doğmuştur” (Hailbronner, 2006: 8). Almanya’da üç nesil Türk yaşamaktadır.

Entegrasyon söz konusu olduğunda iş, sosyal kontrol mekanizmaları, dinler, ideolojiler, dünya görüşleri gibi birçok faktörlerin yanı sıra, dil çok önemli bir faktördür. Toplumların etnik yapılarına göre kültürel, sosyal mesafeler ve etnik içi ve etnikler arası temas ve çelişkiler mevcuttur. Her toplum için kendine has bir dinamik gelişir. Dil bir çok entegrasyon sürecinin hem ön şartı hem de sonucudur. Dil edinimi aynı zamanda ilgili kültürün de edinimidir. Kim bir kültürde kendini rahat hissetmek istiyorsa, o kültürün dilini ve sosyal değerlerini öğrenmek ve özelliklerini kabul etmek zorundadır. Fakat bu sürecin bir ‘asimilasyona’ dönüşmesi istenmez. “Bağımsız ‘göç’ Komisyonu 2001 raporunda (259ff) Hollanda ve İsveç örneğine göre dil ve entegrasyon kurslarının düzenlenmesini tavsiye etmekte ve böylece göçmenlerin dil açısından entegrasyonunu vurgulamaktadır” (Esser, 2006: 11). Bu tavsiye Almanya’dan vize başvurusunda bulunan eşler için “Göçmen yasası” olarak yürürlüğe sokulmuştur. “2004 ‘Göçmenler ve entegrasyon bilirkişi kurulu’ yıllık raporunda ve 2005 göçmenler, kaçaklar ve entegrasyon memorandumunda bu tavsiye ve dilin entegrasyon için önemi tekrarlanmış ve vurgulanmıştır” (Esser, 2006: 11). Entegrasyon kursları hakkındaki tartışmaya girmeden önce dil edinimi sürecini yakından incelemek gerekir.

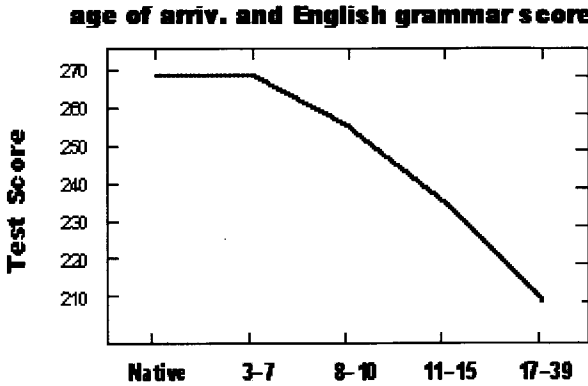
Dil edinimi insanların dili (dilleri) nasıl anladıklarına ve konuştuklarına dair süreçtir. Dil edinimi gramer kurallarını ve kelimeleri ezberlemekten ibaret değildir. Bir dili bilmek demek, doğru yerde doğru sözleri kullanabilmek demektir. Bütün dil edinimi türlerinde, sosyal bağlamda dili kullanmaya dair olan gelenekleri de dahil olmak üzere, dil sisteminin tamamı öğrenilmek zorundadır. Dil iletişim aracıdır ve her zaman bir kültür ile birlikte edinildiği için insanların sosyal entegrasyonun bir parçasıdır. Dil edinimi ve bilişsel gelişim çok yakın karşılıklı etkileşim içerisinde ve çevresel sosyal faktörlerden oldukça etkilenir. Anadil edinimi problemsiz gelişir ve özel bir motivasyona ihtiyaç duymaz, ancak yabancı dil edinimi başka türdür. Türk çocukları öyle bir toplumda dünyaya gelmektedirler ki, kendilerini iyi hissedebilmeleri için hem Türkçe’yi hem de Almanca’yı aynı zamanda öğrenmeleri gerekmektedir. İleride iyi bir pozisyonda çalışabilmenin ön koşulu olarak iyi bir tahsil yapmaları gerekmektedir; bunun için de ileri düzeyde Almanca bilmeleri gerekir. Fakat aynı zamanda aile içindeki sosyal hayatı paylaşabilmek için de Türkçe bilmeleri

gerekmektedir; örneğin Türk komşuları ziyarete geldiklerinde veya Türkiye'ye tatile gittiklerinde. Aile içinde uyumlu bir yaşam için Türkçe gereklidir ve nesiller arasında yabancılaşma olmaması gerekir. İleride hastanede, mahkemede veya poliste vb. tercümanlık işlerinde çalışarak her iki dili kullanabilirler. Ataları Türkiye'de olduğundan ve en azından ebeveynler günün birinde Türkiye'ye dönüş yapma arzusunu içlerinde taşıdıkları için, Türkiye'deki akrabaları ile olan bağlarını koparmamak zorundadırlar. Ebeveynler geri dönüş hayallerini çocuklarından ayrı gerçekleştirmek istemezler. Demek ki Türk çocuklarının sosyalizasyonu her iki dilde ve kültürde gerçekleşmektedir. İlk sosyalizasyon ailede ve Türkçe olarak gerçekleşmektedir. Çocukların ilkokula başlaması ile, eğer okuma yazma onlar için yabancı bir dil olan Almanca'da yapılırsa ve anadil öğretilmeye devam edilmezse, anadil edinimi birdenbire kesintiye uğrar. Türkçe'nin edinimi okul çağında henüz tamamlanmamış olduğu için, hem anadil edinimi hem de genel anlamda bilişsel yetenekler bundan zarar görürler; zira bu yetenekler daha sonra çocukların soyut kavramlarla çalışmaları gerektiğinde, bilişsel akademik dil yetenekleri için şarttır. Bu durumda çocukların Türkçe gramer bilgisinin önemli bir kısmı, kelime hazinesi (evde kullanılmayan kelimeler) ve yazım kuralları hakkında bilgileri eksik olacaktır ve Türkçe'nin kurumsal sosyalizasyonu eksik kalacaktır. Çocuklar deneme yanılma yöntemi ile hem dillerini hem de içinde yaşadıkları dünyayı öğrenirler. Bu nedenle anadildeki sosyalizasyondaki eksiklikler ikinci dil edinimine olumsuz olarak yansır. Cummins'in karşılıklı etkileşim teorisine göre "bir kişinin ikinci bir dilde erişebileceği dilsel beceriler (yetki ve performans seviyesi), büyük ölçüde o kişinin anadilde edindiği seviyeye bağlıdır. ... Cummins (1979) akıcı okuma ile ilgili yaptığı araştırmalarında bir dilin normal ediniminde sadece belli bir dilin değil aynı zamanda genel anlamda dilin ne olduğu öğrenilmektedir, sonucuna varır. İlk ve ikinci dil ediniminde bilişsel akademik dil yetenekleri aynı boyutun bir göstergesi olarak karşımıza çıkar. Eğer bu yetenekler gerektiği biçimde desteklenmezse bir kısır döngü oluşur: Başlangıçta kısıtlanan bilişsel akademik dil yeteneği kendi gelişim şartlarını kısıtlayarak, gittikçe daha fazla kısıtlamalara sebebiyet verir. Bunun sonucu ise kısıtlı okuma, yazma ve diğer okul becerilerinde eksikliklerdir. Okul müfredatının ileri aşamasında bilişsel akademik yetenekleri gerektiren çalışmalar gündeme geldiğinde bu açıklar kendini göstermeye başlar." (de Cillia, 2005: 4) Bu nedenle Türkçe gözde ortak iletişim dili olmasa bile desteklenmeli ve geliştirilmelidir. Nehr ve Karajoli'nin Berlin okullarında yaptığı araştırmada (Cillia'ya göre, 2005: 6) iki dilli (Almanca – Türkçe) okuma yazma eğitiminin çok başarılı olduğu kanıtlanmıştır. Bu entegrasyona yönelik ve kültürler arası metoda göre çocuklar en azından ilk

üç veya dört yıl anadillerinde eğitiliyorlar. Bu uygulama azınlığın da kendi hakkında pozitif düşünmesine ve kendi grubuna karşı olumlu tavır takınmasına, dolayısıyla da sosyal hayatını etkilemektedir. Ebeveynler ve okul arasında iyi bir ilişki olduğu için, çocukların okuldaki motivasyonu yüksek oluyor. Bu olumlu bakış açısı hem çocukların hem de ebeveynlerin başarılı sosyal entegrasyonuna hizmet etmektedir. “Okulda anadilin teşvik edilmesi ikinci bir dilin öğrenilmesine ve okul başarısına kesinlikle zarar vermemektedir” (Esser, 2006: 268) denilebilir. Anadil ikinci dili çok az etkilese dahi, yukarıda sayılan sosyal, ailevi ve entegrasyonla ilgili sebepler nedeniyle yine de desteklenmesi gerekir.

Doğuşancı (nativist) teori davranışçı (behaviorist) teoriye tepki olarak ortaya çıkmıştır ve dilsel yapıların veya bilgilerin doğuştan var olduğu var sayımı ile hareket eder. Derek Bickerton’un Bioprogramı ve Chomsky’nin evrensel dilbilgisi bu teorinin temelini oluşturur. Chomsky çocukların eksik Input (dilsel girdi, veri) ile birkaç sene içerisinde nasıl olup da dilsel edinimi geliştirebildiklerini araştırmıştır. Çocukların doğuştan, biyolojik ve genetik bir öğrenme sistemine sahip olmaları gerektiğini benimsedi ve buna LAD (language acquisition device) adını verdi. LAD doğal dillerde mümkün olan yapıları belirleyen, evrensel dilbilgisi anlayışına uygun temel kuralları içermektedir. LAD öğrenilecek olan dilde hangi dilsel yapıların mevcut olduğunu kontrol eder ve dil edinimini hipotezlerin doğruluğunu test etme yöntemiyle (deneme-yanılma) yönetir. Dil edinimindeki kişisel farklılıklar bu hipotezlerin test edilmesi esnasında var olan öğrenme şartları (çevre) ile ilgilidir. Etkileşimsel (interaktionist) teori de doğuştan var olan yetenekleri kabul eder, fakat doğuşancı teoriden farklı olarak sosyal çevrenin ve öğrenme motivasyonunun önemini vurgular. Bu anlayışa göre konuşma sadece ve sadece sosyal etkileşimsel ortamlarında cereyan eder. Bu nedenle dil ancak etkileşimsel ortamlarda öğrenilebilir, çünkü dilsel sinyaller dilsel olmayan işaretlerle belli durumlar içerisinde kullanılır. Böylece farklı dillerde farklı kodlamalar meydana gelir. Dili öğrenen kişi bu kodları doğru bir şekilde çözümlenebilirse işte o zaman Piaget’in anladığı anlamda yaratıcı olabilir. Dil sosyal yaşantının bir parçası olduğuna göre bir dili öğrenen kişinin sosyal rollere göre davranışı, kişiler arasında geçerli olan toplumsal kuralları ve buna benzer bir çok şeyi öğrenmesi gerekir. Piaget’nin görüşlerini yansıtan bilişsel (kognitiv) teori (1982) gelişim psikolojisini ele alır ve dil edinimini mantıklı bir düşünme süreci olarak açıklar. Çocuğun zihinsel gelişimine paralel olarak dil edinimini birbiri üzerine kuran evreler şeklinde gelişir. Piaget çevrenin şekillendirici ve yönlendirici rolünü dil öğrenen bireyin kişisel yaratıcılığıyla birleştirir. Bireyin bütün bunları gerçekleştirebilmesi için “kavramlaştırma, değişik

sinyalleri birleştirme ve bu tip gözlemlerden sonuç çıkarabilme yetisine” (Wode, 1988: 49) ihtiyacı vardır. Birçok klinik araştırmaları sonucunda Lenneberg (1967) ergenlik (12. yaş) ile birlikte beyinde loplar arasında bir görev paylaşımının meydana geldiğine karar verir. “Kritik dönem” adı verilen bu evreye kadar çocuklar öğrenme esnasında her iki lopu da kullanırlar. Bu dönemden itibaren anadil edinimi ve ikinci dil edinimi biyolojik ve beyin fizyolojisi bakımından daha zordur. Bu özellikle aksan olarak kendini gösterir. Bu teze göre ikinci dil edinimi için göçmenlerin öğrenme ve ülkeye geliş yaşları çok önemlidir. “Kritik dönemin” tam yaşı hakkında değişik görüşler mevcuttur. Johnson ve Newport 1989da Amerika’ya 3 ila 39 yaş arasında gelen ve en az beş senedir Amerika’da yaşayan 46 Çinli veya Koreli akademisyenlerle bir araştırma yapmıştır. İngilizce sentaks ve morfoloji yetileri araştırılmış ve 23 Amerikalı ile karşılaştırılmıştır. Bu araştırmaya göre İngilizce bilgileri kişilerin Amerika’ya geliş yaşları ile yakından alakalıdır; yani ikinci dil ediniminin ne zaman başlamış olduğu çok önemli rol oynamaktadır. (Johnson/Newport,1989). Dil edinimini yedi yaşına kadar göçmenlerde ve yerlilerde paralel gelişmektedir, fakat daha sonra çok belirgin bir düşüş söz konusudur:



Johnson/Newport, 1989

3-15 yaş grubunda yaş ilerledikçe İngilizce bilgisi gerilemektedir. 15 yaşından sonra ülkeye gelmiş kişiler için ulaşılan İngilizce seviyesi ile ülkeye geliş yaşı arasında sistematik bir bağlantı yoktur. Johnson ve Newport’a göre 15 yaşından itibaren düşük ve yüksek değerler sahip hem genç yaşta hem de ileri yaşta kişiler mevcuttur. Johnson ve Newport’un elde ettikleri sonuçlar, mükemmel aksansız bir ikinci dil edinimi için, 6-7

yaşında başlayan “kritik dönemin” varlığını ispatlamaktadır. Yaş ilerledikçe öğrenme yeteneği yavaş, fakat gittikçe daha fazla gerilemektedir. Tek tük başarılı örnekler ise kural değil istisnadır. Bu vakalarda zekilik, eğitim düzeyi veya sosyal şartlar gibi başka kişisel faktörlerin araştırılması gerekir. Genel olarak ikinci dil edinimi için şunu söyleyebiliriz: “Ne kadar genç olursa o kadar iyi sonuç elde edilir!” Yaşı ilerlemiş kişilerin dili iyi öğrenebilmeleri için motivasyonlarının yüksek olması, öğrenilen dili anadili olarak konuşan kişilerden oldukça fazla bu dili duyması, doğru telaffuz etmeye önem vermesi ve çok çalışması gerekmektedir. Motivasyonu düşük kişilerden başarı beklenemez. Bongaerts 1999da 12 yaşından önce İngilizce duymamış 31 Hollandalı ile bir araştırma yapmıştır: Bu grup iyi İngilizce konuşan 11 Hollandalı ve tesadüfen seçilmiş 20 Hollandalıdan oluşmaktaydı. “ikinci dili mükemmel konuşan beş Hollandalı doğru telaffuza önem verdiklerini ve dili öğrenmeye başlamalarından itibaren ‘large amount of Input from native speakers’ aldıklarını söylemişlerdir. Çok yoğun çalıştıklarını belirtmişlerdir.” (Esser, 2006: 262) Özellikle bu tip vakalar tam olarak “kritik dönemin” kaç yaşında başladığı tartışılabilir, böyle bir dönemin varlığını ispatlamaktadır.

2007’de yürürlüğe giren yeni göçmen yasasına göre, yabancılar aile birleşimi çerçevesinde Almanya’ya gelmek istiyorlarsa 18 yaşında olmak zorundadırlar, basit bir şekilde Almanca konuşabilmek ve entegrasyon kurslarına katılmak zorundadırlar. Bu kurslar dil ve eğitim düzeyine göre en az 600 saat olup; temel ve üst kurstan, “ayrıca Hukuk düzeni, kültür ve tarih hakkında bilgilendiren bir oryantasyon kursundan oluşmaktadır” (Hailbronner, 2006: 37). Oryantasyon kursları için ayrıca 30 saat öngörülmüştür. Fakat eşlerin Almanya’ya gidip bu kurslara katılabilmeleri daha kendi ülkelerinde vize başvurusunda bulduklarında basit düzeyde Almanca konuşuyor olmaları gerekmektedir. Bu A1 seviyesinde “Start Deutsch 1” diye isimlendirilen sınavı başarmaları anlamına geliyor. Bu kişiler başlıca şu zorluklarla karşılaşılıyorlar:

Aile birleşimi çerçevesinde Almanya’ya gelmek isteyen kişiler yukarıda bahsedilen “kritik dönemi” çoktan aşmış oldukları için, ikinci bir dili öğrenmeleri hiç de kolay değildir. İstanbul’daki Goethe Enstitüsü’nün verdiği bilgiye göre bundan sonra entegrasyon kursları iki kere beş hafta olmak üzere (toplam 160 ders saati, haftada 4 gün) “A1” GER (Gemeinsamer Europäischer Referenzrahmen; Avrupa Ortak Dil Kriterleri) seviyesinde yapılacaktır. Her kursun ücreti 500 YTL ve sınav ücreti 115 YTL’dir. Almanya’ya gelmek isteyen eşler 2,5 ay içerisinde basit bir iletişim kurabilecek kadar Almanca konuşabilmek zorundadır. “Bu sınav Almanya’daki günlük yaşantıya katılmayı amaçladığı için özellikle iletişim

kurabilme yeteneğini sınamaya yöneliktir”(Botschaft der Bundesrepublik, 2008). Çoğu kişi için bu 2,5 ay talep edilen A1 seviyesinde iletişim kurma yetisi için yeterli olmayacaktır, zira anlama yetisi kendini ifade edebilme yetisinden önce gelişir. Yabancı dil öğrenen kişinin öncelikle dinleyerek anlama yetisini geliştirmesi gerekir. Anlama konuşmadan önce öğrenilir. Genellikle daha doğru tek bir cümle kuramazken birçok şeyi anlarız. Bazı kişiler çekingen oldukları için yazılı olarak kendilerini kusursuz ifade edebildikleri halde, sözlü olarak yapamazlar. Az sayıda dil öğrenmeye yatkın kişilerin yanı sıra, çekingen ve içine kapanık çok sayıda insan vardır. Bir dili öğrenebilmek için daha fazla zamana ve yeterince anadili konuşan kişilerle birlikte olmak gerekir. Türkiye’de yabancı dil öğrenen bir kişi Almanca’yı sadece derste duyma şansına sahiptir. Almanca öğrenen bir kişi her gün Almanca’yı kullanması gereken durumlarla karşı karşıya kalacağı için, Almanca’yı Almanya’da daha iyi ve daha çabuk öğrenebilir. Almanlarla kurulan arkadaşlıklar sosyal entegrasyonu geliştirmeye yarar.

Entegrasyon kursları ve sınavları Goethe Enstitüleri’nde yapılmaktadır. Fakat Goethe Enstitüleri sadece Ankara, İzmir ve İstanbul’da oluşu için kursa katılan bazı kişiler bu durumdan mağdur olmakta ve hatta bir de kalacak yer için masraf yapmak zorundadırlar. Okur yazar olmadığı için, kursu halihazırda sunulduğu şekliyle takip edip başarıyla tamamlayamayacak durumda kişiler de bu durumdan mağdurdur. Bütün insanların aile birleşimi hakkı vardır. Alman vatandaşlığına geçmek istendiğinde Almanca’nın şart koşulması anlaşılabilir bir durumdur, ancak aile birleşimi için kabul edilemez. Aile birliğinin korunması her şeyden daha önemlidir. Başka hangi kuruluşların sınav yapma hakkına sahip olduğu tam olarak belirlenmemiştir. “Goethe Enstitüsü’nün dil sertifikası vize işlemi için gerekli olan Almanca’nın onaylanmasını otomatik olarak sağlamaz. Vize başvurusu hakkındaki karar sadece vize merciindedir. Dil sertifikasının doğruluğu; bazı şüphe uyandıran durumlarda başvuru sahibinin Almanca bilgisinin makul ve güncel olup olmadığı kontrol edilir.” (Botschaft der Bundesrepublik Deutschland; 2008).

İleri yaştaki yabancı dil ediniminde doğru motivasyon son derece önemlidir. İnsanlar baskı altına alınarak motive edilemez. Almanca ve Türkçe’nin yapı itibarıyla birbirinden çok farklı diller olması dil edinimini ayrıca zorlaştırmaktadır.

“30 seneden beri Alman toplumunda problemsiz olarak yaşayan, fakat B1 seviyesinde dil şartını yerine getirmemiş yabancı işçiler var” (Maas, 2005: 122). Utz Maas’a göre A2 seviyesine uzun süren ikametgahın sonunda zaten erişilmektedir. Hollanda’da sistematik olarak yapılan araştırmalara göre, 600 saat ders görse bile katılımcıların %20si A

seviyesinin üstüne çıkamamaktadırlar. (Maas, 2005: 120-121) Esser'e göre "dil ve entegrasyon kurslarının etkisi hakkında řu ana kadar uygun ampirik çalışma yoktur" (Esser, 2006: 543).

Ayrıca söz konusu dil sertifikasının ibrazı üstün vasıflı kişilerin, araştırmacıların, şirket kuran kişilerin ve Avustralya, İsrail, Japonya, Kanada, Kore Cumhuriyeti, Yeni Zelanda veya Amerika Birleşik Devletleri vatandaşlarının eşlerinden istenmiyor olması bu düzenlemelerin nedeninin siyasi olduğunu göstermektedir. Bu kanun hedef kitlenin büyük çoğunluğunu Alman vatandaşlığına geçmiş yabancılar (Türkler) oluşturduğu için, Almanlar için de geçerlidir. Amaç bu şekilde Almanya'ya daha fazla türkün gelmesini engellemektir. Peki dil sınavını başaramayan, fakat evli olan kişiler ne yapacaklar? Boşanmalılar mı yoksa bundan sonra dil sınavı evlilik için önkoşul haline mi gelecek? Beklide amaç Almanya'da yaşayan eşleri Türkiye'ye dönmeye teşvik etmektir. 2002 yılında Berlin Senatosu'nun yabancılar sorumlusunun Berlinli Türklerin yaşam durumu hakkında yaptığı anket sonuçlarına göre; Berlin'de yaşayan Türklerin %3 dil ve entegrasyon kurslarına karşı ve %95i kurslara olumlu bakıyor (T.C. Berlin Büyükelçiliği 2002, 18). Bu yurt dışına çıkan bir kişinin gittiği yere uyum sağlamak zorunda olduğunu bildiğini ve kabul ettiğini gösterir. Bu nedenle insanları bu kursları Türkiye'de başarmaya zorlamamak gerekir. Vize başvurusunda bulunan bir kişi bence entegrasyonu kabul ettiğine dair iyi niyetini göstermiştir ve bu davranışı da vize için yeterli olmalıdır. Göç ekonomik büyümeyi tetikler ve çok kültürlülük bir fırsat olarak görülmeli avantaja dönüştürülmelidir.

Kaynakça:

- Berlin Büyükelçiliği (2002). TC. Berlin Büyükelçiliği. Erişim: 23.9.2007
www.tcberlin.be/de/archiv/2002/ALkitap2002.pdf
- Bongaerts, Theo (1999). Ultimate Attainment in L2 Pronunciation; The case of Very Advanced Late L2 Learners, in: Birdsong, David (Hg.), Second language Aquisition and the Critical Period Hypothesis, Mahwah, NJ/London, Lawrence Erlbaum Associates, S.133-159, (Esser, Hartmut'a göre).
- Botschaft der Bundesrepublik Deutschland (2008). Visa Merkblaetter. Erişim: 10.1.2008, www.istanbul.diplo.de/Vertretung/Istanbul/de/04/Visa-Merkblaetter/Merkblatt_F2F_Nachweis_Deutschkenntnisse_Ehegattennachzug_DD,property=Daten.pdf
- Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (2007). Erişim: 3.11.2007, <http://www.integration-in-deutschland.de>
- Cillia, Rudolf (2005). Spracherwerb in der Migration. Informationsblätter des Referats für interkulturelles Lernen Nr. 3/2005. Erişim: 14.12.2007, http://www.bmukk.gv.at/medienpool/4423/nr3_2005.doc
- Esser, Hartmut (2006). Sprache und Integration. Frankfurt: Campus Verlag
- Franz, Marielle (2006). Familienzusammenführung in der Einwanderungspolitik der Europäischen Union. Rechtsfragen aus dem Eurpa- und Völkerrecht, IMIS Beiträge, Universität Osnabrück, cilt 30, 45-69, Erişim: 2.10.2007, www.imis.uni-osnabrück.de
- Hailbronner, Kay (2006). Asyl- und Ausländerrecht. Stuttgart: Kohlhammer
- Hartfiel, G./ Hillmann, K. H. (1972). Wörterbuch der Soziologie. Stuttgart: Kröner Verlag.
- Johnson, Jacqueline S. & Newport, Elissa L. (1989). Zweitspracherwerb und Alter. Erişim: 12.11.2007, <http://uni-muenster.de/~griesha/sla/age/johnson&newport.html>
- Lenneberg, Eric H. (1967). Biological Foundations of Language, New York/London/Sydney: Wiley, (Esser, Hartmut'a göre).

- Maas, Utz/Mehlem, Ulrich (2003). Qualitätsanforderungen für die Sprachförderung im Rahmen der Integration von Zuwanderern, IMIS-BEITRAEGE, Universität Osnabrück, cilt 21erişim: 10.10.2007, www.imis.uni-osnabrueck.de
- Maas, Utz (2005). Sprache und Sprachen in der Migration im Einwanderungsland Deutschland, IMIS-BEITRAEGE, Universität Osnabrück. Heft 26, Themenheft: Sprache und Migration, 89-135; Erişim: 7.9.2007, www.imis.uni-osnabrueck.de
- Nehr, Monika/Karajoli, Edeltraud (1995). Bilingual Literacy Education of Turkish Schoolchildren in Berlin, Final Report for the Council of Europa. Berlin (Cillia, Rudolf'a göre).
- Piaget, Jean (1982). Sprechen und Denken des Kindes, 5. Aufl., Dusseldorf: Pädagogischer Verlag Schwan.
- Renner, Günter (2005). Das Zuwanderungsgesetz – Ende des deutschen Ausländerrechts? IMIS-BEITRAEGE, Universität Osnabrück, Heft 27, 9-24; Erişim: 7.9.2007, www.imis.uni-osnabrueck.de
- Wode, Henning (1988). Einführung in die Psycholinguistik, Ismaning: Hueber Verl.
- Zentrum für Türkeistudien (2007). Erişim: 17.10.2007, <http://zft-online.de/index.php?site=340>